

॥ ॐ तत्सत् ॥

सुरहारण्य

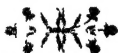
नाटकना गायना तथा संक्षिप्तं भार.

भित गायनाद सरका सयालराग महाराजभित
'श्री हरी नाटक सभा' भाटे.

रयनार

तथा नाडा. श्री. गद्य नाई प्रे.गसाळ जयरी.

न. न. नीत नीत दातके। अम। वाड

उगरी प्रसीक करनार.

उपरी अंदूतत हलसु मरान घोजसाळ

श. नीलुवन शीअट-— अमद व ड.

आहति ११ वी.

प्रा २०००

वत ६५१

सगे १८१

अमहावाड. न. लना नाडे ज. ११ वी अनल. ज. ११

प्रेतमा भोतोलात जानुपनरामे छाप्यां.

मुद्रय ०-३-० व्याना

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૮૨૮ વર્ગિક

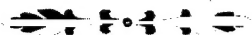
પુસ્તકનું નામ ૨૧૨૬૧૨૫૧

વિષય ૬-૧૨-૬

॥ ॐ तत्सत् ॥

सरदारणा.

नाटकना गायनो तथा संक्षिप्त सार.

भीमंत गायकवाड सरदार सयालराव भट्टारामभित.

‘श्री देशी नाटक समाज’ भाटे.

रथनार,

स्वर्गस्थ साक्षर श्री अह्मदाबाद घोणसाळ जवेरी.

भाळ संस्कृत शीक्षक मीशन दामरकुल.—अमदाबाद.

छपावी प्रसीद्ध करनार,

जवेरी चंद्रलाल दलसुखराम घोणसाळ

शान्तीभवन थिअेटर—अमदाबाद.

आवृत्ति ११ मी.

प्रत २०००

संवत् १९७५

सने १९१८.

मुद्र्य ०-३-० आना.

ગાંધીજી વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
 ૮૦૨૮

૮૦૨૮

આ નાટકે સને ૧૯૬૭ ના ૨૫ મા એક્ટ કોપીરાઇટ ઈંગ્લીશ તથા
 એક્ટ સને ૧૯૧૧ મુજબ પ્રસિદ્ધ કર્તાએ રજીસ્ટર કરાવ્યું છે
 માટે કોઈએ છાપવું, છપાવવું, વેચવું, વેચાવવું તથા
 ભજવવું, ભજવાવવું નહીં.

શ્રી પરમાત્મને નમઃ

શ્રી નવીન સરદારખા નાટકનો ઢુંક સાર.

અંક પહેલો.

મંગળાચરણ.

પ્ર. ૧ લો.—રાણીપુરના રાજા ખેમરાજની કુંવરી સરદારખા પોતાના બે નાના ભાઈઓ સાથે જંગલનાં માતાજીના દર્શન કરવા આવે છે. ત્યાં પ્રધાન આવી કહે છે કે આપણા મેમાન ચંદ્રાવતીના કુંમાર વૈરીસિંહ તેમના પીતરાઈ સામંતસિંહ સાથે દર્શન કરવા આવનાર છે, માટે તમે દર્શન કરી જલ્દીથી જાઓ, ત્યારબાદ તેના ભાઈ મૂળરાજની સ્ત્રી રૂપાંદે ગરબો ગાઈ સાહેલીઓ સાથે જાય છે. ગુજરાતના સુબા રહેમતખાનનું શીકારે પોતાના સરદાર રસુલખાન સાથે આવવું. અચાનક સિંહનું નીકળવું, સરદારખાનું મૂર્છિત થવું, સુબાનું સરદારખાને બચાવવા માટે સિંહ તરફ વસવું, પીરતોલનો ખંડાર ખાલી જવાથી જમીનદોરત થવું, રસુલખાનનું હુપાઈ જવું, સિંહનું સુબા ઉપર વસવું, વૈરીસિંહનું અચાનક પોતાના પીતરાઈ ભાઈ સામંતસિંહ સાથે આવવું, વાઘના પંજમાંથી સુબાને તથા સરદારખાને બચાવવું, રસુલખાનનું જાહેર થવું, સુબાને લઈ છાવણીમાં જવું, સરદારખા તથા વૈરીસિંહ વચ્ચે ચક્ષુ કટાક્ષ, સામંતસિંહની કુદૃષ્ટિ, પ્રથમ દર્શન.

૩. ૨ જો—બદ-દાનતના પીતરાઈ બાઈ સામંતસિંહનું સરદારના પ્રત્યે અંતઃકરણનું ખેંચાવું, વૈરીસિંહને ખોટા કલંકના બહાનેથી ચંદ્રાવતી એકદમ વીદાય કરવો, બનાવટી કાગળથી ખેમરાજના પ્રધાનને વહેમમાં નાંખવો. પ્રધાનનું શંકાશીલ થવું, ખેમરાજને હકીકત જાહેર કરવા જવું, ત્યારબાદ ધર્મ ઢાંગી ગુરૂનું આવવું, રાજકુમાર મુળરાજ અને તેના હરામી દોસ્તોને ઉલટું શીક્ષણ આપવું, સર્વ મદીરામાં મસ્તાન.
૩. ૩ જો—તારા નાયકા રાજકુમાર મુળરાજની વાટ જોઈ રહી છે, ત્યાં મુળરાજનું પોતાના દોસ્તો સાથે આવવું, નાયકાનો નાય, ગુરૂનું છુપી રીતે આવવું દાંરનો દોર ત્યાં પ્રધાનનું મુળરાજની ખોળ માટે આવવું, ગુરૂનું સીદ્ધાઈથી છટકવું મુળરાજના દોસ્તોનું નાસી જવું તારાને ધીક્કારવું મુળરાજને લઈ પ્રધાનનું મેરીટમાં જવું ગુરૂને આવવા સુચવવું.
૩. ૪ થો—ગુજરાતનો સુખો સિંહના પંજમાંથી સરદારને બચાવતી વખતે સરદારના બેગમ બનાવાની ધ્રુષ્ટ રાખતો રસુલખાં સાથે મસલત, મુળરાજને દાંરના નીસાથી જુગારમાં જીતવો સરદારના મેળાપની માગણી કરવી વિગેરે રસુલખાંની મુક્તિ અને બંનેનું મેદીલ તરફ વીદાય થવું.
૩. ૫ મો—સુખાના તંબુએ મેદીલ, ખેમરાજ તથા સુખાની વાતચીત મુળરાજને ગમ્મત માટે રોકવા સુખાની માગણી અને ગુરૂનું સાથે રોકાવું—નાય.
૩. ૬ ઠો—રાજા ખેમરાજ મેદીલમાંથી પાછા વળતા પ્રધાન સાથે વાતચીત કાગળને વાંચવો, ખેમરાજનું ઉશ્કેરાવું, ગુસ્સામાં જવું,

ત્યારબાદ સુઆનું, તથા મુળરાજનું જુગાર રમવું, મુળરાજનું હારવું, ગુરૂનું લાંચીયા થવું સરદારખાના મેળાપની કબુલ્લાત, મુળરાજ પાસે અપાવવી, સધળાનું જવું.

પ્ર. ૭ મો—બગીચો વૈરીસિંહનું છુપી રીતે આવવું સરદારખાના વૈરિસિંહ સંબંધી વીચારો, વૈરીસિંહનું જાહેર થવું, પરસ્પર રનેહ સંકળનાથી જોડાવું વૈરીસિંહનું છુટા પડતાં માદગીરીમાં કઠો તથા વીંટી આપવી, એકાએક ખેમરાજનું સીપાઇઓ સાથે આવવું, વૈરીસિંહને કેદ, સરદારખાના કાલાવાલા.

પ્ર. ૮ મો—પ્રધાન પુત્ર ગોપાળ, ગુરૂનું શિક્ષણ પામેલો, પોતાની સ્ત્રી મણી સાથે વાતચીત, મણીને માર કનેડાની કહાણી.

પ્ર. ૯ મો—મુળરાજની સ્ત્રી રાણી રૂપાંદે પોતાના મહેલમાં મુળરાજ સંબંધી વીચારમાં, મુળરાજનું આવવું પરસ્પર વાત અર્થ રાત્રી ગએલી હોવાથી મુળરાજનું સુષ્ઠ જવું, દારૂ તથા ઉંઘની ખેભાનીમાં સરદારખા સંબંધી બકવું, રૂપાંદેનું છુપી રીતે સાંભળવું, મુળરાજને ધીક્કારવું સુઆને સરદારખાના મેળાપની ગોઠવણુ યુક્તિથી સુઆને સપડાવવાની તદ્દખીર.

પ્ર. ૧૦ મો—ગુરૂની શીખવણીથી રાજકુમાર મુળરાજનું ગુરૂના વેશે પ્રધાનના ઘરમાં આવવું પ્રધાનની પુત્રવધુ મણીનો ગુરૂ સમજી સત્કાર મુળરાજની બદ્દાનત યુક્તિથી મુળરાજનું રસાવું અચાનક પ્રધાનનું આવવું મુળરાજને લાઘવિયીત્ર વેષે કચેરીમ હાજર કરવો.

૩૧ મો—સુખો તથા રસુલખાં સરદારખાતા મેળાપ માટે ખીખીના વેષ આવવું રૂપાંદેના વીશ્વાસુ નોકર ગુલામનો પ્રપંચ હતુમાન-જના હાથે સુખાનું સપડવું રૂપાંદે તથા સરદારખાતું ખન્નેને હાજર કરવાનું ફરમાન.

૩૨ મો—કચેરી-અદલાતના સુખાને તથા મુળનાજને કામા, ઉપ-કારપર અપકાર વહેર સેવાનો સુ નો તથા ગુપ્તનાજનો નિશ્ચય ત્યારબાદ રાજા ખેમરાજનું ખુશી થમ સરદારખાને ખુશાલીમાં માંગણી કરવા સુચના વૈરીનિંદને છુટા કરો એ સરદારખાની માંગણી, રાજનું વિચારમાં પડવું, વૈરીસિંદને છુટા કરી હલપાર કરવો, વૈરી સંહનું અપકારપર ઉપકાર કરવાનું હોય.

નાચ.....પ્રાપ.

અંક ૨ જો

- પ્ર. ૧ જો—સરદારખાને ત્યાં સામંતનું આવવું પરસ્પર વાતચીતમાં પોતાનો પ્રેમ જાહેર કરવો, સરદારખાનો તીરસ્કાર સામંતની સદ્ગતિ, સરદારખાને ધન્યવાદ આપી વીદાય થવું સતીનો પતી સંજોગી વીચાર.
- પ્ર. ૨ જો—સુખો તથા રસુવ્રખાનો મદારાજ ખેમગજો બર કચેરીમાં અપમાત કરું તેનું જોર લેવાનો વીચાર મુળરાજનું આવવું, સુખા સાથે મળી જવું, મારી માગવી અને રાજ રાણીને ઉપરથી કેદ કરવાનો સંકેત.
- પ્ર. ૩ જો—રાજ્યમંડ, મુળરાજનું આવવું, દરવાનનું અટકાવવું, સીપાહનું નીમકદલદાલીથી મરવું, રાજ રાણીનો પુત્ર પ્રત્યે પ્રેમ, મુળરાજની ઈશારતથી રસુવ્રખાં તથા સુખાનું આવવું, રાજ રાણીનું કેદ થવું ઉપકારપર અપકાર પાછળથી હિંદના નાના રાજ્ય કુમારોને પકડવા મુળરાજનું હોલેવું.
- પ્ર. ૪ જો—સરદારખા તથા રૂપાંદે પાસે દાસીઓનું ગમરાટમાં આવવું કેસરીયા કરવાની માગણી, “ લડાઈ ” મુળરાજ રૂપાંદે તથા સરદારખાનો વિવાદ, મુળરાજપર રૂપાંદેનો તલવારનો ઘા મુળરાજનું નાસી જવું રૂપાંદેનો આપઘાત સરદારખાનો વિલાપ મુળરાજનું પ્રપંચથી સરદારખાને પકડાવવું, રાજ રાણી સાથે સંઘર્ષને કેદ કરી જાવણીમાં લઈ જવું.
- પ્ર. ૫ જો—સુખાના હાથે મુળરાજને કેદ પાપીને પાપની પ્રથમ સજા.

પ્ર. ૬ મો—સુખાની ડાવણીમાં સરદારજી, સુખાની પ્રેમ ચાચના સરદારજીનું સુખાને દાર પાછ, તેનું મોં ચીતરી લશ્કરી પોષા-કથી છૂટવું, સુખાનું સાવચ થવું સરદારજીને સુતી જાણી પ્રેમા-લીંગન લેવા જવું સુખાનું ચીડાઈ સીપાઈઓ ઉપર ગુસ્સે થવું રસુલની યુક્તિ, વૃદ્ધ રાજા રાણી તથા મુળરાજને માથે સરદારજીને નસાડી છે એમ ઢોળી પાડવું, કેદીઓનું હાજર થવું, સુખાની ધમ્કી, રસુલની વફીલાત, મુળરાજની સરદારજીને સોંપી લાવવાની ચાર માસની મુદત માગવી.

પ્ર. ૭ મો—વૈરીસિંહ સામંતસિંહ સાથે લશ્કર લઈ ખેમરાજની મદદે જતાં રસ્તામાં સરદારજીની જુદાઈથી પ્રેમની ઘેલછા.

પ્ર. ૮ મો—જોગણુ વેશમાં સરદારજી તથા મુળરાજનો મેળાપ સરદારજીને સુખા પાસે આવવા મુળરાજની બલામણુ, સરદારજીનો તીરસ્કાર અને મુળરાજનું નાક કાપવું, ત્યારબાદ પ્રેમઘેલા વૈરીસિંહને લશ્કર લઈ પીતાની મદદે સીંદના વેષે લઈ જવું.

પ્ર. ૯ મો—સુખો અને કેદીઓ, ગરદન મારવાની નૈયારી વૈરીસિંહ તથા સરદારજીનું આવવું, સુખાનું મરવું, મુળરાજનું મદદ માટે મુરાદ બાદશાહ પાસે દીક્ષી નાસી જવું.

ટીપ્પણી.....(ડ્રોપ)

અંક ૩ જો.

૮૨૮

- પ્ર. ૧ જો—મીત્રદ્રોહી સામંતનો ગુરુ મારફતે સરદારજાને ફસાવવાનો વિચાર અને વૈરીસિંહના બહેમમાં વધારો કરવો.
- પ્ર. ૨ જો—સરદારજાને ત્યાં ગુરુનું આવવું પ્રાશ્નવીતના બહાનેથી સરદારજાને ફસાવવી અને રહેમતખાંની છમી પાટીપર ચીતરાવવી ગુરુનું જવું, વૈરીસિંહનું આવવું, છમી જોઈ બહેમથી ઉશ્કેરાવું સરદારજાના કાશાવાલા, ગોળી વીનાની પીસ્તોલ, વૈરીસિંહનું સરદારને ઠાર કરવું, એકાએક મુળરાજનું દીલીથી મુરાદ બાદશાહ તરફથી સુબેદારીની સરદારી લઈ લશ્કર સાથે દુરી પડવું, વૈરીસિંહનું ચુપકીથી વીદાય થવું, સામંતનું કેદ થવું સરદારજાનું સંચેત થવું, અને તેને વેશ્યાને ત્યાં વેચી દેવાનો મુળરાજનો હુકમ.
- પ્ર. ૩ જો—પ્રધાનના ઘરમાં ધર્મ ઢાંગી ગુરુ ધાપ મારવા આવે છે ગોપાળીયાને નહીં જોવાથી મણીનો સાદસો ઝોઢી છુપાઈ સુષ્ઠ જાય છે, ગોપાળીયાનું આવવું, રાંડ સુતી જાણી ગુરુના શીક્ષણ પ્રમાણે કપાળ વચ્ચે ડામ દેવો, ગુરુનું ચમકી ઉઠવું દાગીનાનો ડબ્બો ગુરુને આપવો અને હાથના કર્યા હૈયે વાગ્યા, દાગીના લઈ ગુરુનું જવું.
- પ્ર. ૪ જો—સુબેદારીના મદમાં અંધ થએલો મુળરાજ મણીને પકડી મંગાવી બેઠેનો બદલો, અને સામંતસિંહને સજા, વૈરીસિંહનું લશ્કર લઈ આવવું મુળરાજનું મણીને શરણુ થવું, મણીને

માનસર પોતાના ઘેર પોંદ્યાડવા કુકમ, મુજરાજને કેદ વૈરીસી-
હના શુદ્ધ સ્નેહી વીધે ઉદ્ધાર.

પ્ર. ૫ મો—વેશ્યાને ત્યાં સરદારજા, આશકોતું આવવું, સરદારજાતું
શીક્ષણ ખખાની શરજેરી વૈરીસીહતું આ સરદારતો નહીં હોય
એમ શંકાસીદ થવું, વેશ્યાને મોં-માગી કિંમત આપી સરદાર-
જાને છોડાવી લઈ જવું.

પ્ર. ૬ ઠો—વૈરીસીહ તથા સરદારજાના સ્નેહ-ભર્યા ઉદ્ધાર એક
ખીજની ઓળખાણ અને સામંતને સગ્ગ કરવાનો નિશ્ચય.

પ્ર. ૭ મો—ગુરતું પકડાવું, સામંતસીહતું આવવું પોતાની પ્રપંચ-
જળનો મન સાથે વિચાર વૈરીસીહતું છુપા રીતે સાંભળવું,
સામંતતું પોગળ વેરાવું, અને ખેડી સાથે કચેરીમાં હાજર થવું.

પ્ર. ૮ મો—ખેનરાજની કચેરી, શુક્ર, મુજરાજ, અને સામંતસીહને
સગ્ગ સરદારજાને ધન્યવાદ, વૈરીસીહનો આભાર માની સરદાર
વૈરીસીહનો હસ્ત મેળાપ-સર્વનો આનંદ.

૭૩

શાન્ત.

શાન્ત.

શાન્ત.

સમાપ્ત.

મુખ્ય પાત્રોના નામ.

ખેમરાજ....રાણીપુરનો રાજા.
મુળરાજતેનો પુત્ર.
વેરીસીહ....ચંદ્રાવતીનો રાજ્યકુમાર.
સામંતસીહતેનો પીતરાઈ તથા દોસ્તદાર.
ગોપાળીયોખેમરાજના પ્રધાનનો પુત્ર.
રહેમતખાંમુળરાતનો મુખો.
રમુલખાં....તેનો વિશ્વાસુ સરદાર.
શુરમુળરાજનો ઢાંગી વિદ્યાશુર.
સરદારખાખેમરાજની પુત્રી.
રૂપાંદેસરદારખાની ભાભી મુળ- રાજની સ્ત્રી.

મણીગોપાળીયાની સ્ત્રી.

બાદશાહ, પ્રધાન, સિપાઇઓ, દાસીઓ, ચારાંખનાઓ
વિગેરે વિગેરે.

શ્રી પરમાત્મને નમઃ

શ્રી નવીન.

સરદારબા.

અંક ૧ લો.

મંગળાચરણ.

મુઝધાર—કરધાર જે કૃપાળ બાળ સ્તવન મુણી પાસ મળી
 હાસ આશ પુરણ મળી શાન્તી નાથ મહાવીર
 વીત રાગ મહા ભાગ.....ધારજે
 બીજમ ભવ જ્ઞાન્ત પાન્ત શાન્ત કરણ કાન્ત મળી
 જીવ જાગ ડબકે ડુબતું મુનીવર લે ઉધારી
 (પડદામાં)

“ જોની વેલી ખીલેલી ચેલી બહુની ”

ન દીઓ—મધુરી કીરતી સતીની જગ છવાઈ છે છતી
 વીમળ વાસ કરતુરીની (ર) વચનથી નથી મધુ
 સ્વામી કાજ પ્રાણ આપી પાંખી અંત ધામ
 સત્ય વિજય દેવજ ઉડાડી કાઢી અમર નામ
 તણખલાની તુલ્ય ગણ્યા અમુલ્ય જે ઇનામ
 ધન્ય ધન્ય તે સતીને (ર) પદ ફું પ્રણમતી. મધુ

સરદારબા કુંવરો

(૧)

જેની બહેલી જુલેલી પેલી ખેડેની

જેની સરસ સુગંધી લેવા દેની.....જેની

દેની જેની પુલકાં આઘા, અને પેલા રંખી તમાસા

જેતો રૂપરાજ તમાસા ભાઈ બહે જેની જેની

હજી મળી ડાળોઓ કેવાં વળી વળી નીચી નમેલા

બાહુ પ્રીતી રસે મુકેલી અરસ પરસ માની દયોની-જેની

સરદારબા-સાહેલીઓ

(૨)

ગાંજે ગગન ઘરરર ગગન ઘરરર ઝમકે વીજળીઓ ઝરરર
 વરસે વરસાદ ઝરમર વરસાદ ઝરમર વિયોગીના ચીત ચરરર
 બીનીબાળા હાય અરરર સ્વામી સોર પેસે સરર-ગાંજે.

હરીયાળી ભૂમિ ભલી હરિયાળા વળી વન, હરીયાળુ સંજોગમાં
હારે વિરહે ઉઠે અગતરે સજની મદન પીડા કયાં કહીયે
 બાળા રહીયે મનમાં મુંઝાઈરે સજની-મદન

નહીઓ ખર ખર નાસતી, સાગર સ્વામી પાસ

મોર મયુરીને મળે, ચટપટ લાગેરે આવે સમે લોગી ભટવાને
 માતાજી મહેર જો કરે કુમારી કોડે કરગરે મચે.

મદન મહાવીર-થઈએ માતાજી અમે થરરર

થઈએ થરરર હાય અરરર-ગાંજે ગગન.

સાહેલી-સરદાર—

(૩)

ને જે હો અલી ઘેલી કળી મળી લોગી-લુગી કળી ન
 રસની રસીલી થતાં લુટાલુટ આ બહાલી વીસરી ન
 પ્રેમની પ્યાલીને સાહેલી અલીને નેને હોં નેને હોં નેને
 આ બહાલી વીસરી ન.

બહાલીના બંધેણ રસીલાં નેણ લલુતી નાખશે પહેન
 લલુતી ઘેન લુલાવે ચેન નેગણને શી તરફેણ
 રસીલા સનેડે, ગહાલો લલે કોડેબકે નહાને મોઢે મહુશું મચકોડે
 પ્રેમ બગીચે ભમતી ભમરી લેતી ગુલાબ કેતકી દહેર
 ઘડીક ગુલાબે ઘડીક કેવડે ચતુરાઈથી રસ લેચો મેર
 તોએ ગુલાબ એનો નવાબ
 હોય બા હોય આ હયો ત્યારે હોય નેને હોં અલી

સરદારબા

૪

શાણા ગજબ ભર્યું બાદુ આ શરીરમાં
 તાકી અજબ માર્યું તીરજે.....સાદબા
 બાળા કરીને પડી પાછી પ્રીત જુદામાં.....સાણા
 કકળાટ હોયલડી કરે શું ના ગમે તું આજરે
 સાકર સમા પ્રીય વેણ છે. તે શુદ્ધ સંગીત સાજરે
 અળકે છે અંખાએલ ને આ ચંદ્રરે આકાશમાં
 હુતો રમુંજુરે રસીલા રસીક નેણ પ્રકાશમાં

હાલા અજબ વસી મોહીની આ નેણમાં
 વાલમ વીણા તમારા વેણ જો.....સાદાખા
 રસીઆ આ રંગ બધા પ્રેમના પ્રસંગના.....શાણા.

શુર-

૫

તુહીં તુહીં તુહીં તુહીં રામ નામ એક તુહીં તુહીં હે રામ
 મફત મલીદા ગોરી ગોરી ગોરી મફતમા લોક ગુલામ
 હાથ માળાને મૃગછાલા ટીલા ટપકાં હા હા હા....તુહીં
 જીખીયો દુઃખીઓ કોઈ નમેતો સીતારામ ચલ સીતારામ
 હઠ સીતારામ.

અમીર તબંગર આવી વમે તો સીતારામ જય સીતારામ
 અજી સીતારામ

માણુક નારી નમન કરે તો નારાયણ ચલ નારાયણ હું નારાયણ
 કાળી કોઈ કદરૂપી નમે તો નારાયણ ચલ નારાયણ ધુત નારાયણ
 હરધડી હરહર ખીસ્સા બરબર વારે ગુરુ ગુરુજી આહાહા તુહીં

૬

જનમી જગમાં જેણે નવ કીધુ પ્રેમ મદીરા પાન
 ગોરી ગબડ મુંઢર દીલબરના ગાને નહીં ગુલતાન
 જનમ્યો તથાપિ નવ જનમ્યો સમજી દ્યો તે હેવાન
 બહાદુર બંકા કરતા કંકા જે મોજી મસ્તાન.

ભર ભર પીયાલા પી લીયો ઉડાવો રાગરંગ
 દીલભરની સાથ બાથ બીડી ખેલો રંગ જંગ
 ગુલતાન ગાન તાનમાં ભરપુર ભાગ્યવંત
 અજબ રંગ અજબ રંગ રંગ રંગ રંગ...વાહ

તારા—

૭

ભલે આંખે હજુર મોરે આંગનમે
 ખેલો મોરે રંગીલે ચહ શુલશનમે—ભલે૦
 સેજ બીછાઈ ફુલોડી મોહન ગજરા પેનાઉ
 મુજરા ક્યો સાજન
 આવો ખેડાઉ નેનમે—ભલે૦

તારા—

૮

હાંરે મોરી લાગી સજનસેં લગનવા—હાંરે૦
 દીયો દીલદાર તોએ સારા જોખનવા
 વાહ વાહજી વાહ વાહજી વાહ વાહજી વાહ—હાંરે૦
 સમાલો નેનન અયે મોરે સાજન
 લાચાર મેં લાચાર મેં લાચાર હું યાર
 દીલદાર મેં દીલદાર મેં દીલદાર હું યાર....હાંરે૦

વારાંગનાઓ—

૯

ખંસીવાલા આંજોરે મારે દેશ
 ચારી સાંભરી મુરત ખ્યારો ખેસ.....ખંસી

આવન આવન કહે ગયો છું કર ગયો કોલ અનેક
 ગીણતા ગીણતા ઘસ મઈ મોરી આંગરીયારી રેખ
 સાવરીયા રસીલા સલુણા પીયાપે છયામે કફં મેં
 નીસાર....તોરી

હમતો બેગી પ્રેમઢેરે પ્રેમ હમારો દેશ
 મુખ નહીં પાછું પીયુકી, તખલીનો આ લેસ-ચારી બંસા

સરદારબા—

૧૦

પ્રેમનો પ્યાલો પીએ શુદ્ધશાન તેને રહે નહીં.
 અજબ નીસા નસે નસે અરે હાયરે ? બ્યાપી રહી-પ્રેમનો
 પ્યાલો પીને મદમસ્તને અલમસ્ત કાયા આ બની
 ડફં નહીં દુનીઆ થકી રસીઆનો ટોપ ધરી રહી-પ્રેમનો
 ધુણી લગાવી ઠામની ને નાથ નીરંજન નામ સહી
 પ્યાલો પીને અલખ જગાવું રસિક રસીલા તુહીં તુહીં-પ્રેમનો

સરદાર-વૈરીસાંહ—

૧૧

અરે કોણ (ર) અરે કોણ તું છું ને ક્યાંથી આવ્યો
 આ વખતે હ્યા ચોર.....
 નથી ચોર (ર) નથી ચોર તથાપી ચોર પકડવા ત્યાગો
 શોર બકોર.....

નામ પ્રકાશો કૃપા કરીને શબ્દથી કાંઈ કાંઈ થાય
 શ્રુતાબનુ' ને નામ ગમે તો સુગંધીથી પરખાય

(હે' કોણ મારા બહાલા વૈરીસીંહ)

માફ માગું છું હે મનમોહન બુલમાં બોલી કાંક
 મદન રાજ્યમાં પ્રેમ કેદીની સઘળી તકસીર માફ
 સુંદરી (૨) સુંદરી બોયું મેં મદન ખતરે સુંદર ચિત રતન
 દીલદાર બુઓ મેં બળવી રાખ્યું બહુ બહુ કરી જતન
 જો મન સાથે આ મન પણ હે રમણ કહે અરપણ....

....

—

....

વાહ શાખાથ

મધી—

૧૨

કોને કહીએ કળેડાની કહાણીરે
 જેમ બળદ પીલાએ ઘાણીરે....કોને
 લોક વગોવે ને આંસુ સંતાયે
 વળી પીયુડા છે પામર પ્રાણીરે....કોને
 હું જોબન રસ જુલતી પણ જોડીની ખોડ
 પીયુડા રમે લખોટીએ કરતો દોડાદોડ
 જગદીશ હવે ગભરાણીરે
 સ્થાય કરજો શ્રી સારંગપાણી....

નાયનારીઓ—

૧૩

બોલો જય જય (૩) બલિહારી શ્રી બંસીધરની—બોલો
 હીલાથી લાલા ગીરધારી ભક્તજનો ઉદ્ધારે
 અરણ્યો રાધા રમણુ તમારે તારણુ તરણુ હમારે....બોલો
 રાખે કાયમ સદા નરવર ગીરધર શ્રી નટવર
 પ્રભાના પાલક છો દુઃખ ટાલક
 નર લાયક સુખદાયક જગનાયક
 નીતિ ન્યાયે રીતી રાહો પાલે જગધર શ્રી નટવર

પ્રથમ અંક સમાપ્ત.

અંક ૨ જો.

સરદાર-રૂપાદે-દાસીઓ

૧૪

વેળા ફરતી છાંયડી સુખ દુઃખ આવે જાય
 લીલા શ્રી જગદીસનીરે સુરખ ગોથા ખાય-એતો ખેંચી મુ.
 વસ્તો સમયને વીચારીરે હાં-કર્મ તણી
 એની બલીહારી
 કુંજે ખીલી કુસુમ કળી જે સાંજ પડે કરમાય
 ચો ઘડી ચળકી ચંદ્ર ગગનમાં ઝાંખો જટ થઈ જાય—
 એતો ખેંચી

સરદાર—

૧૫

પ્રીતીનો ખ્યાલો ખોટી પછી જે વટલાવે
 બહેતર તે હરામી જગમ ને મ્હોં બતલાવે
 એકવાર કહ્યા દીલબાર પછી તે સદાના
 શાકરના હીરા ગળ્યા ગળ્યા ન થવાના—પ્રીતિ
 પટોળીએ ભાત પડી પડી તે તો પડી પડી
 સાચી પ્રીત સમજવી તેવી એક ચુંદડી
 ફાટતા બે હાલ થતાં ભાત દીસે ખડી ખડી
 પતિવૃત પટોળીએ પ્રીત ભાત તેવી પડી
 કમજાત પતિવૃત રત્ન અરેરે ગુમાવે—બહેં

રજપુતાણીઓ—

૧૬

સત્યનો સહાયકાર શ્રી હરી થનાર
 સત્યે પ્રાણુ આપનાર છે અમર થનાર
 ચાલો કરો યા હોમ બહેનો ઝટ યા હોમ
 સત્યનો સહાય જય જય જય
 રાજ્ય ભક્તિ તાત્નાર વિશ્વનો સરદાર
 ભક્તિ પૂજ્ય વેચનાર છે પ્રજુનો ચાર ચાલો—સત્ય.

સરદાર-કુંવરો—

૧૭

હાય આળ્યો દકળુ કાળ ક્યાંથી હાઈ ભાઈ (૨)
 રાજના થયા રંક રંજાઈ હાય ભાઈ (૨)
 કેવી કર્મ ગતી છે વિચિત્ર કીધા કેવી પચીત્ર માવીત્ર હાં
 સુખપાલમાં ફરતા હતા મુતા હતાં સુખ સેજમાં
 કેવી નસીબે હા કર્યા ભુંડા બીજારી વેશમાં—હાં.

રહેમતખાં—સરદાર

૧૮

આવો મહારી ગંગીકી દીલદાર
 વાહ મારા રસીકા સરદાર
 મહેબુબ તું છે મારી મહોરદાર

આશ પુરે મ્હારી શ્ર કીરતાર જગ સરદાર
ખ્યારી જાન (૩)

પામ્યો પામ્યો પદમણી મજનું લયલી મસ્તાની
સફળ આ જીંદગાની આવોને
અધીરા થાઓ છો શાને માન નહિ એમાં માન
ઉતાવળે આંખા પાકે જેસોને—આવો.

વૈરીસીંહ—

૧૯

અરે મળશે ક્યારે મળશે. લોગી લમરીને
મળવાને તલશે—લોગી.

લમરી લટકે જીવ આ લટકે ભાગ્ય શું મારું
આ ફળશે—હો ભાગ્ય—લોગી.

કંચન વરણી એ મન હરણી સાકર દુધ માંહી
ભળશે—હો સાકર—લોગી.

રતી રસવેલી વાવેલી પડેલી જોખન રતુએ શું
ફળશે—હો જોખન—લોગી.

વૈરીસીંહ—

૨૦

હાય હાયરે સરદાર વીણુ સુન્યકાર સૌ હા થઇ ગયું.
એ જ્ઞાન જાતે થઈ ગયા પણ જ્ઞાન ખ્યારીનું રહ્યું
મંઝલ અને જંગલ બધું દુશ્મન અરેરે થઇ ગયું

આ જીવ બહાલી વશ થતાં બસ બસ બધું આવી રહ્યું
લાગ્યો કલેજે પ્રેમ ઘા રીખાવતો તે રહી રહી
ખારીથી ખ્યાર બાંધતાં પુરી સજા થઈ

ચતુરા ચીત્ત મહાઈ' બે ક્યું' છે
ફીકર નહીં ઠીક અમારો એ પ્રભુ છે—ચતુરા.
વગર વાંકે વગર સમજે કદાં છું
અમારે શું કહે સૌ બે વફા તું—ચતુરા.

સરદાર

૨૧

એક ફક્ત તારો છે આધારરે કીરતાર મારે.
ભળું સદા સચ્ચિદાનંદ રહાય કે તારે કે મારે—એક.
મરવું છે નકી માનવી ફેગટ પડો છો પાપમાં
સમજી થઈ સીદ ઉતરો સંસારના સંતાપમાં
બાંધે હવામાં બાપડા પાપી બરફના માળીઆ
ઠાળનો ઉકળાટ થાતાં હાય બહેતા ચાલીઆ
મહારે તો શ્રી પ્રભુનું નામ છે સદાય યાયુ.
પ્રભુ પ્રભુ તું ખરો ને અન્ય સર્વ છે કાયું—એ.

૨૨

ખેલા ઉચારો દીલદાર નામ એક વાર શાશ્વત સરદાર
(એમકે ખેલાં બહાલીનું નામ બોલવું કે ઉંહું એ તો બોલાય)

(હા એકાંતમાં બોલાય)

(હં) રસીલી રંગીલી સરદાર સરદાર જપુ' સરદાર

(કેમ બોલ્યોકની બરાબર) (હાંહાં બરાબર વે મનાવો)

માનો માનો મનહર માનુની

ચાલો ચાલો ચિતહર ચાલોની

પ્રેમનો પોકાર સાંભળે સહુથી થું

પ્રેમ વેદ લેદ બાણનાર મુની છું

(હયો તારે તાળી સમજશે નહીં કે આ ખાલી તાળી

એતો પ્રેમનો કોલ) (હયો ત્યારે અમારો એ કોલ.

ભણ્યો ભણ્યો અહા પુરો પ્રેમ પાઠ

(ભણ્યા) (ભણ્યો) (પુરો) (પુરેપુરો)

શાખાશ સિદ્ધજી ભણ્યાવ્યો પ્રેમ ગ્રંથ અરે બાહુ વારે ના

ચાલો ચતુર આમ ચાલો પ્રેમ પંથ હાં ચાલોરે ચાર.

બીજો અંક સમાપ્ત.

અંક ૩ નો.

સરદાર—

૨૩

દશા કરે તે કોઈ ન કરશે, મુરખ કરે અભિમાન
 પ્રાણી ખીચાડું તુચ્છ મગતડું કાળ કથા અણુબાણ
 હું પદમાં મરડાઈ મરે પણ ધાર્યું કરે ભગવાન—દશાં
 નીરધનીઆ પળમાં ધનવંતા ધની થયા લાચાર
 સદા સુખી કે સદા દુઃખી નહીં કોઈ જગમાં રહેનાર
 કુંપળ હસ્તી પાન ખરંતા તે પણ છે ખરનાર
 સત્ય ટેક ખાતર જે રહેશે આફત અપરંપાર
 નામ અમર રાખે તે જુગ જુગ જનમ્યું તેજ જનાર
 નાહક આકીન છોડે નીચજન સત સાહયક કિસ્તાર

:: શુર—ગોપાળ—

૨૪

હાય હાય સત્યાનાશ જને હયા
 મૂરખા મુજને દીધો કામ
 શાહી લાવો કોઈ ધી લાવો કોઈ
 હાય હાય કાઠી નાખ્યું કામ
 ગુરૂ ગુરૂ હાં હયા હાં—ચુપ ચુપ ચુપ
 ઝટ પેટી લઈ જાઓ ગુરૂ
 લાવ્ય લાવ્ય ચાલ્યો ને હું આમ
 રૂએ ચોરની મા કોઠીમાં ને ને લાઈ તે આનું નામ

વૈરીસિંહ—

૨૫

પ્રીતીના પંથનો અંથ ગુંથેલો કોણ લેદુ બલુનાર
 જ્યાં જ્યાં જોઈએ ત્યાં આજ સમામાં સ્વાર્થની મારામાર
 મુલાખ ગોટા ચુંટવા ચાહ્યો માળી કોઈ ગમાર
 કાંટાનો ગાંઠડો ખાંધીને લાગ્યો ખુડયલ તે બે-સુમાર
 પ્રીતીના પુષ્પની મીઠી માલ ખુવે એમ ઘણાક ગમાર
 એક વખત બની વિશ્વાસઘાતી પોતે બને હુશિયાર
 ખાય ખવાડે હેતથી કે તન ધનને પ્રાણ
 સાચોજ મીત્રજ આ સમે લાખો એક મુબાલ
 સંસાર વગડે સન્મિત્ર ભોમીયો સોંપજો શ્રી કીરતાર

સરહાર—

૨૬

જાગી ભોગી જીવડા જગવતનું જાજન કરી લે
 જુંઠા જમો છો જુલીને શીઠ જમણામાં—જાગી
 ધન જાય જોખન જાય જીવતર જાય જાય જાય
 મુખ સાંસામાં જુલે આશામાં ફસે ક્રાંસામાં
 માફ માફ કરે તેમાં તાફ નથી તલભાર—જુંઠા

તારા—

૨૭

નહીં આવું કાનરે (૨) મારે ઘેર શામળીઓ મેમાન છે
 સોના રૂપાનું માફ બેડલુરે બહાલા પાણી ભરવાનું માફ કામ છે
 રંગ રસ ખ્યાલો બહાલા પીતારે જાજો દોસ્તીની બહાલા આ દુકાન છે

સરદાર—

૨૮

જાણું છું એક ગાણું ભગવતનું ભજન
 ઉડી જશે હંસોરે કાલે—એક—ગાણું
 પામર ગ્રાણી સુદ પુદ ગ્રાણી
 ભાવે ભજે ભગવાન—ઉડી—જાણું

તારા—બધા—સર—

૨૯

જે મધુરી માલતી જરી વાતમાં વઢી લાલથી લડી,
 અરે વાહ વાહ વાહ.

નકટાને શું કહીએ દુર રહીએ—અહા હા હા.
 અરે ઘેલીરે ઘેલી ભ્રમણામાં તું બુદ્ધેલી મેલી મનની
 ભનેલી જા-જા-જા—

બળ્યું આ શું કીયાં નાસુ ગળે કાંસું—હાં હાં અત્રગેલી
 કાયા કંચનની વેલી

અરે ભગવત તું છું અબળાનો બેલી
 જુઓ સલુણી સુજાત મુકો મરવાની વાત
 હયો હયો માનો માનો માનો—જા જા જા

વૈરીસિંહ—

૩૦

હો ચાલો ધીરે ધીરે ધીરે ચાલો સુંદરીરે
 નાજુક કાયા કામની ઓ ગોરી મુખ કમળ કરમાય—ચાલો

મોર ગુલાબી મુખડુ હો જાણે પરસેવાને કાંટે થેયું
આસ મુગંધી ચાલતો, હો જાણે રસીઓ રંગ વધાવે—આલો.

સરદાર—વૈરીસિંહ— ૩૧

પ્રીતીનું પાન કરશું સલુણા પતિ સાથે

હજારો વાતે રહેશું સલુણીની સંગાથે

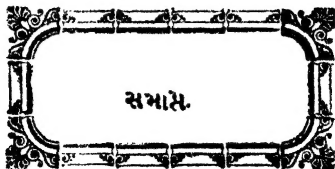
રસિક રસિલી પાઉં હાથે—પ્રીતી.

બહાલાની વાણી સુણી દીવાની આ જીંદગાની સોંપુ સદાની

વચન મોહન ધરું માથે—પ્રીતી.

ચીન દીવાળી હું ભાગ્યશાળી રે લટકાળી રામા રસાળી

જડીયું રતન જતાં વાટે—પ્રીતી.

શ્રી દેશી નાટક
સમાજ

જાહેર ખખર.

કે. ભાંગવાડી, પ્રીન્સેર
ધાએટરનાં, મુંબઈ

નીચે લખેલાં પુસ્તકો શ્રી દેશી નાટક સમાજનો મુકામ જ્યાં હોય
ત્યાંથી અથવા અમદાવાદ તાગપદમાં પ્રસિદ્ધ કરી પાસેથી મળશે. નારે
જેઓ સાહેબને જોઈતાં હોય તેઓએ શેઠડી કામતરી મંગળી બેલાં,
વેલ્યુપેબલ તથા નોટપેડ કાગળ રાખવામાં આવશે નહિ. નીચેનાં દરે
પુસ્તકો જે આનાની કીમતે મળશે.

૧ સતી સંયુક્તા	૧૬ શ્રી ભદ્રાકુ	૩૭ સતીત પ્રિયા
૨ સંગીત લીલાવતી	૨૦ સતી દ્રોપદી	૩૮ હાસાકુમારી
૩ પવિત્ર લીલામતી	૨૧ કમ્પીરસખ	૩૯ મુતંગ કાવલી
૪ સતી પર્વતી	૨૨ શ્રી સનાસી	૪૦ અનુચ પ્રાંદ
૫ અશ્રુમતી	૨૩ ભદ્રામ દુલીઆ	૪૧ કર્મરંગ
૬ રામ વિયોભ	૨૪ મહન મંજરી	૪૨ નરગીહ મેહતા
૭ મુનીસીયાલ છ.	૨૫ સતી પ્રક્ષિતી	૪૩ સમાજશા
૮ ભોજકુમાર	૨૬ અચ્છામિંદ	૪૪ હુણુ સુદાના
૯ સરદારઆ	૨૭ મનપદ ગીતા	૪૫ મહાનિ ગાળીદાસ
૧૦ હાદોડી	૨૮ કુટીન નાયકા	૪૬ રાજરતન
૧૧ વીણાવેલી	૨૯ સતી હમવંતી	૪૭ પ્રહલાદ વિજય
૧૨ વિજયા વિજય	૩૦ સતી સુવોચતા	૪૮ કૌરવ પાંડવ ભા. ૧
૧૩ મહન મંજરી	૩૧ કેશર કીયોર	૪૯ ભળંગર સતી વંદા
૧૪ હદયભાણુ	૩૨ સુમદ્રા હરણ	૫૦ કૌરવ પાંડવ ભા. ૨
૧૫ મોહિની અંદ્ર	૩૩ હર્વશી	૫૧ સૌંદર્ય વિજય
૧૬ વિજય કમળા	૩૪ રાઠોડ કન્યા	૫૨ દેવી દેવહુતી
૧૭ ગીતા મુંદરી	૩૫ પવિત્ર લક્ષ્મી	૫૩ મહારાજા અશોક
૧૮ સતી શીતા	૩૬ કુમુદલતા	૫૪ રૂપિમણી હરણ

